

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייט

ע"פ 7380/18

לפני: כבוד השופט מ' מזוז
כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופט י' אלרון

המערער: פרחאן אלסאנע

נגד

המשיבים: 1. מדינת ישראל
2. אורן אנגרסט

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי ירושלים
ב-ת"פ 694-05-17 מיום 21.06.2018 שניתן על ידי כב'
השופט א' רובין

תאריך הישיבה: י"ד בתמוז התש"ף (6.7.2020)

בשם המערער: עו"ד אורי דייגי; עו"ד מרקו ברקוביץ

בשם המשיבה 1: עו"ד שרית חתוקה

מתורגמן: מר איברהים עליאן

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (השופט א' רובין) ב-ת"פ 694-05-17 מיום 21.6.2018, בגדרו נגזר על המערער עונש של 7 שנות מאסר כפועל, לצד ענישה נלווית, בגין הרשעתו בעבירות של הריגה, נהיגה תחת השפעת סם משכר ונהיגה ללא רישיון תקף.

יוער כי מלכתחילה הוגש הערעור הן על הכרעת הדין והן על גזר הדין, אולם לאחר שמיעת טיעוני הצדדים בדיון שנערך לפנינו, ובעקבות הערותינו, חזר בו המערער

מערעורו על הכרעת הדין, ובהתאם נדחה הערעור על הכרעת הדין בפסק דין חלקי שניתן בתום הדיון, ביום 6.7.2020.

עיקרי כתב האישום

2. על פי המתואר בכתב האישום, ביום 11.4.2017 בשעות הערב המערער "קיבל לידיו" טנדר השייך לדודו, ונהג בו בלי שהיה בידו רישיון נהיגה תקף, וכאשר ב"סמוך קודם לכן או לאחר מכן" צרך סם מסוכן מסוג "נייס גאי".

בהמשך לכך, ביום ה-12.4.2017 בסמוך לשעה 04:30 לפנות בוקר, נהג המערער בקטע כביש מספר 38 שבו בוצעו באותה עת עבודות תשתית להרחבת הכביש. במסגרתן תוחם הכביש בשוליו בגדר ארעית עשויה חוליות בטון שהיו מחוברות ביניהן בתפסני מתכת, והשוליים מעבר לגדר שימשו כדרך שירות לעבודות אשר לא הייתה רציפה.

המערער נהג בדרך השירות, ובשלב מסוים הגיע לקטע שבו הייתה הדרך צרה מכדי שניתן יהיה לעבור בה עם רכבו. משכך, וכדי שיוכל לצאת עם רכבו מדרך השירות אל הכביש, ירד מהרכב, ניגש לגדר וניתק באמצעות צינור ברזל את תפסני המתכת שחיברו את חוליות הבטון של הגדר זו לזו.

לאחר מכן שב המערער לרכבו, ודחף באמצעותו את חוליות הבטון אותן ניתק במטרה לפעור פתח בגדר, עד ש"הפיל" את אחת מחוליות הבטון על נתיב הנסיעה לכיוון בית שמש באופן שחסם את רוכבו, והזיז חוליה נוספת כך שהונחה באלכסון על שול הכביש.

המערער עזב את המקום, וזמן קצר לאחר מכן נסעה בכביש משאית ש"עלתה" על חוליית הבטון שהניח המערער, סטתה לעבר הנתיב הנגדי, ו"התנגשה חזיתית" ברכב פרטי מסוג סיאט.

כתוצאה מהתאונה נפגע באורח אנוש נהג הסיאט, אשר נותר לכוד ברכבו במשך כשעה ומצא את מותו במקום, וכן נגרמו נזקים למשאית ולרכב הסיאט.

בכתב האישום נטען, כי במעשיו אלה גרם המערער "במעשה או במחדל אסורים למותו של המנוח, וזאת כשהוא נוהג ברכב מנועי כאשר אינו בעל רישיון נהיגה תקף", וכן כי גרם "נזק למספר כלי רכב, בהיותו תחת השפעת סמים משכרים".

3. המערער הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירות של הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977; נהיגת רכב מנועי ללא רישיון לפי סעיפים 10(א) ו-62 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: פקודת התעבורה); ונהיגה תחת השפעת סם משכר לפי סעיף 26(2) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961.

לצד זאת, זוכה המערער מעבירות של גרם נזק לאדם ולרכוש לפי סעיפים 21(ב)(2) ו-62 לפקודת התעבורה, אשר יוחסו לו בכתב האישום.

4. בגזר דינו, קבע בית המשפט המחוזי כי הערך החברתי שביסוד עבירת ההריגה הוא קדושת חיי אדם; כי פגיעת המערער בו חמורה במיוחד בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירה; וכי הלה הפגין "זלזול עמוק בערך המוגן של שלום חיי המשתמשים בדרך".

בית המשפט הוסיף וקבע, כי ניכרת מגמת החמרה בענישה בגין עבירות שעניינן בתאונות דרכים קטלניות שנגרמו עקב נהיגה תחת השפעת סם משכר או אלכוהול, תוך שעמד על מדיניות הענישה הנוהגת; וכי עניינו של המערער חמור אף ממעשיהם של הנוהגים ברכב תחת השפעת סמים או אלכוהול וגורמים במישרין לתאונת דרכים קטלנית. זאת, מאחר ש"מי שנוהג תחת השפעת סמים או אלכוהול יכול לקוות שנהיגתו ברכב לא תסתיים בתאונת דרכים", ואילו למערער "לא היה כל בסיס סביר לתקווה שלמרות שהניח מכשול כבד בלילה בכביש בין עירוני לא תיגרם כתוצאה מכך תאונה".

בהתייחס לנסיבות הקשורות בביצוע עבירת ההריגה, נקבע כי המערער "אחראי באופן בלעדי לביצוע כל מרכיבי העבירה"; כי גרם במעשיו למות המנוח שהיה אך כבן 26 שנים עת קיפח את חייו, כמו גם להפסדים ניכרים שבממון לבעל המשאית; כי המערער אינו "צעיר במיוחד" ו"ללא ספק יכול היה להבין את מהות מעשיו"; וכי לא הייתה למערער סיבה להאמין שהצבת המכשול בכביש לא תגרום לתאונה, ומשכך ביצע את המעשה מתוך יסוד נפשי של אדישות, כפי שאף נקבע בהכרעת הדין בעניינו.

בהתחשב בשיקולים אלו, קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם העונש ההולם את מעשי המערער נע בין 4 ל-10 שנות מאסר בפועל.

5. אשר לעונשו של המערער בתוך המתחם, נקבע כי יש ליתן "משקל של ממש" לעברו הפלילי, הכולל 3 הרשעות קודמות, בגינן אף ריצה עונשי מאסר בפועל; ולעברו התעבורתי, הכולל 9 הרשעות בעבירות תעבורה, לרבות נהיגה תחת שכרות ונהיגה בחוסר זהירות, שבגין חלקן עומדים לחובתו עונשי פסילה מותנים ברי הפעלה.

הודגש, כי עברו הפלילי והתעבורתי מלמד שחרף העונשים שהושתו על המערער "שב הוא וביצע את העבירות" בעטיין הורשע בהליך דנן, וכי מדובר במי "ששמירת החוק איננה נר לרגליו, ושהמסוכנות הגלומה בו מחייבת ענישה מרתיעה".

עוד הובאו בחשבון בקביעת עונשו של המערער בתוך המתחם, העובדה כי "לא נטל אחריות על מעשיו ולא עשה מאמץ כלשהו לשם תיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשל העבירה". מנגד, נשקלה לזכות המערער העובדה כי היה מיועד להיכנס מיוזמתו למוסד גמילה מסמים, בעת שביצע את העבירות דנן.

בנסיבות אלה, גזר בית המשפט המחוזי על המערער עונש של 7 שנות מאסר בפועל בגין הרשעתו דנן, והפעיל את עונשי המאסר המותנים שעמדו לחובתו מת"פ 17962-10-16 (עונש של 6 חודשי מאסר על תנאי), ומת"פ 15981-03-15 (עונש של 10 חודשי מאסר על תנאי) בגין עבירות אלימות, חלקם בחופף וחלקם במצטבר, כך שנקבע כי על המערער לרצות עונש כולל של 7 וחצי שנות מאסר בפועל.

כמו כן, נגזר על המערער עונש מאסר על תנאי למשך 12 חודשים לבל יעבור עבירת הריגה או עבירת אלימות אחרת מסוג פשע 3 שנים מיום שחרורו ממאסר; עונש מאסר על תנאי למשך 6 חודשים לבל יעבור עבירה מהעבירות האחרות בהן הורשע 3 שנים מיום שחרורו ממאסר; עונש פסילת רישיון נהיגה לתקופה של 15 שנים מיום שחרורו ממאסר, לצד הפעלה במצטבר של עונשי פסילה מותנים שנגזרו עליו בתת"ע 8438-04-16 ותת"ע 7964-03-16; ופיצוי בסך 12,000 ש"ח לבעל המשאית.

מכאן הערעור שלפנינו, הנסוב כאמור על גזר הדין בלבד.

טענות הצדדים בערעור

6. לטענת המערער, שגה בית המשפט המחוזי משקבע כי מתחם העונש ההולם את מעשיו נע בין 4 ל-10 שנות מאסר בפועל תוך שהסתמך על מדיניות הענישה במקרים חמורים יותר מעניינו, ומשהשית עליו 7 שנות מאסר בפועל בגין הרשעתו דנן.

עוד נטען, כי שגה בית המשפט המחוזי משקל לחובת המערער את השפעת סם ה"נייס גאיי" על מעשיו שגרמו לתאונה, אף שלא הוכח קשר ביניהם; ומשהניח לחומרה כי ברור היה למערער שהנחת מכשול בכביש תגרום להתרחשות התוצאה הקטלנית.

לבסוף נטען, כי לא היה מקום להשית על המערער עונשי מאסר מותנים לתקופה ארוכה אשר ניתן להפעילם בגין כל הרשעה בעבירות אלימות, וכי מאחר שהתאונה נגרמה מהמכשול ולא עקב נהיגתו אין לפוסלו מקבלת רישיון נהיגה לתקופה כה ממושכת.

7. מנגד, המשיבה סומכת ידיה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי, וטוענת כי העונש שנגזר על המערער הולם ומאוזן, ואף נוטה לקולא.

עוד נטען, כי אין להסיק ממדיניות הענישה במקרים אליהם הפנה המערער כי העונש שנגזר עליו חמור יתר על המידה, וזאת בשים לב לנסיבות המעשה והעושה.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינו בנימוקי הערעור ושמענו את טיעוני באי-כוח הצדדים בדיון שנערך לפנינו, אנו סבורים כי דין הערעור להידחות.

הלכה היא, כי ערכאת הערעור תיטה שלא להתערב בעונש שנגזר על נאשם בערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים שבהם נפל פגם מהותי בגזר הדין, או שהעונש סוטה באופן קיצוני ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים (ראו למשל ע"פ 205/19 לברוב נ' מדינת ישראל פסקה 8 ((7.6.2020)).

9. עניינו של המערער אינו נמנה על מקרים חריגים אלו, וממילא לא מצאנו מקום להתערב בעונש שנגזר עליו.

עיון בפסיקה עליה הסתמך בית המשפט המחוזי, כמו גם בפסיקה שהגישה לעיוננו באת כוח המשיבה, מעלה כי בגין הרשעה בעבירות הריגה ונהיגה תחת השפעת סם משכר או אלכוהול הושתו על נהגים עבריינים עונשי מאסר ממושכים, הדומים לעונש שגזר בית המשפט המחוזי על המערער ואף חמורים יותר (ראו, בין היתר: ע"פ 4107/16 כהן נ' מדינת ישראל (22.2.2017); ע"פ 1894/14 צ'אקול נ' מדינת ישראל (13.1.2015);

ע"פ 4498/14 גרידיש נ' מדינת ישראל (13.5.2018); ע"פ 7066/13 אלמליח נ' מדינת ישראל (22.12.2015); וע"פ 456/16 צ'ורני נ' מדינת ישראל (1.3.2020).

יודגש, כי אין בפסיקה אליה הפנה בא כוח המערער כדי להביא למסקנה אחרת. זאת, הן משום שבחלק מהמקרים שצוינו לא היה הנהג הפוגע תחת השפעת סם משכר או אלכוהול, והן מאחר שבחלקם הוכרו נסיבות פרטניות ואישיות מקלות.

10. יתירה מכך, בנסיבות העניין, אנו סבורים כי העונש שנגזר על המערער מקל עימו.

המערער צרך סם משכר ונהג ברכב ללא רישיון וללא תעודת ביטוח בעודו נתון תחת השפעתו. משנהג בדרך שירות אליה לא היה מיועד להיכנס מלכתחילה, ניתק בין חוליות בטון שגידרו כביש דו-סטרי בינעירוני, והותיר בשעת לילה מאוחרת חוליית בטון ארוכה לרוחב הכביש, אשר חסמה את רובו המוחלט של הנתיב.

התנהגותו של המערער, בעת שהיה תחת השפעת סם משכר, יצרה סיכון חמור למשתמשי הדרך, אשר כל בר דעת היה צופה ויודע שהיא עלולה לגרום לתוצאה קשה ואף קטלנית כבמקרה דנן.

לנוכח הזלזול שהפגין המערער בשלומם של משתמשי הדרך ומעשיו החריגים, ובשים לב לעברו הפלילי והתעבורתי המכבידים – ספק בעינינו אם עונשו אכן מבטא כראוי את חומרת מעשיו, ומכל מקום, ודאי כי אין מקום להקל בו.

11. אשר על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, ו' באב התש"פ (7.2020.27).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט